

Iz mojih detinskih dni.

Pripoveduje Anton Antonov.

(Dalje.)

10. Bolezen in smrt moje babice.

obra babica je zbolela v tistih lepih dneh pred Veliko nočjo. Mesto da je šla z nami v oživljajočo naravo, veselit se in srkat sveži pomladanski zrak, je morala v posteljo.

Sprva sem mislil, da sem jo užalil jaz, ker ni šla nič iz postelje; a pozneje me je vendar prepričala, da jo samo bolezen drži v postelji.

Njena sobica je bila na nasprotni strani naše družinske sobe. Ko je bila babica še zdrava, nisem šel v tisto sobico. Ne vem, kaj je bilo tako strašnega v njej. Zdela se mi je pusta in prazna, ker ni bilo tiste velike ure na steni, in peč je bila tudi veliko manjša kakor v naši sobi. Skoraj bi rekel, da me je bilo strah. Težko, prav težko me je zvalila babica vanjo. Na vsak način sem moral vedeti, da ima babica kaj za moj želodček, sicer bi me ne bila spravila v tisto tiho, napolmračno in napolprazno sobico. Pa tako je bilo takrat, ko je bila babica še zdrava in skoraj vedno pri nas v hiši.

Toda zdaj, ko je ležala babica na bolniški postelji, nisem imel nobenih pomislekov več, da bi ne šel k njej. Skoraj po cele ure sem bil okoli nje. Tudi Francek, Minka, Pepček in Slavka so bili kakor priklenjeni vedno okoli babice. Morala nam je vkljub svoji bolezni vedno odgovarjati na razna vprašanja. Tako smo hoteli biti vsi v njeni bližini, ker smo jo vsi zelo radi imeli. In vsako njeno željo smo brali že iz njenih oči.

Nekega dne smo bili zopet vsi pri njej. Ona bi bila rada pila svežo vodo. Vsi smo ji hoteli izpolniti to željo. In zagnali smo se vsi proti sobinim vratam. Ker sem bil jaz vedno najbolj neroden, so me drugi popolnoma pomendrali, in ležal sem na tleh ter vpil na pomaganje, kakor da gre za moje življenje. Pobil se nisem tako hudo; a jezilo me je, da nisem mogel prinesiti jaz babici vode.

Iz tega je razvidno, kako draga nam je bila naša babica.

Pa kakor so se bolj bližali velikonočni dnevi, toliko bolj je hujšala babica. Nadušljiva je bila že prej; a sedaj jo je dušil tudi kašelj, in vsi udje so ji odpovedali. Atej ji je poklical zdravnika, ki je pa rekel mamici, da zoper starostne slabosti ni nikake pomoči. Od tedaj pa se jaz nisem ganil od bolniške postelje babičine. Nisem sicer razumel, kaj pomenijo zdravniške besede, toda neka nevidna sila me je priklenila k babičini postelji.

Atej in mamica sta tudi večkrat prišla pogledat k babici, ki jima je govorila o tem ali onem. Tudi besedo smrt sem večkrat čul med temi pogovori. Toda jaz je nisem razumel. Mislil sem si, da babica zapusti posteljo, ko speče mamica kolač, potvice in skuha pisanke. Saj so bili velikonočni prazniki že pred pragom.

Pa temu ni bilo tako.

Tisto soboto pred Velikim tednom je bilo, zjutraj. Atej se je oblekel v praznično obleko in je rekel, da gre po gospoda. Babica pa ni hotela nič več govoriti z menoj. Tako sem mislil namreč jaz. Premišljeval sem, s čim bi jo bil razžalil. Toda moja vest je bila tiste dni napram babici popolnoma čista. Zato sem se še bolj čudil babičini molčečnosti.

Mamica mi je prepovedala govoriti z njo in je jela pospravljati po napoltemni in napolprazni sobici. Vse je očistila in umila. Mizo pa je pregrnila z lepim belim prtom, potem pa prinesla dve sveči in majhen križ ter vse postavila na pregrnjeno mizo.

„Ali bodo kmalu gospod tukaj,“ je vprašala babica s slabim glasom.

„Je že odzvonilo; skoraj bodo tukaj!“

„Hvala Ti, o Bog,“ je izpregovorila babica s težkim glasom.

„Tonček, pojdi, da te preoblečem v nedeljsko oblekico,“ mi veli natihoma mamica.

S težkim srcem sem šel iz sobice. Francek, Slavka, Minka in Pepček so bili že preoblečeni v praznične obleke. Po vasi pa so se zbirali mali in veliki, moški in ženske, da pospremijo Jezusa v vas. Na koncu vasi je bilo zbirališče, kamor smo šli tudi mi.

Ni bilo nam treba dolgo čakati. Že se je začul milí glas zvončka. Čez nekaj trenutkov zagledamo izza ovinka po cesti korakati duhovnika v belem oblačilu, cerkovnika in našega ateja.

Vsi smo torej pokleknili. Kmalu je bila ona trojica pri nas. Duhovnik se ustavi pred nami ter nas blagoslovi. Sprejeli smo Zveličarja medse. Vsa množica se je nato dvignila, in cel izprevod se je pomikal pojoč proti naši hiši, kjer se je ustavil. Duhovnik pa vstopi v babičino sobo. Tudi jaz bi bil šel rad za duhovnikom, toda mamica mi je zabranila vstop. Zelo hudo se mi je zdelo in krivično, da nisem smel k babici. Tedaj nisem vedel, a danes vem, da je opravila babica sv. izpoved, in da je prejela potem v popolnoma čisto srce Jezusa.

Po končani izpovedi da duhovnik znamenje z zvončkom, da je vstop v sobo prost. Šli so, kolikor jih je moglo vanjo. In jaz sem se tudi prerinil do bolničine postelje.

Spet sem smel gledati v babičin milí obraz! Vsa, prav vsa njena duša je bila pri Kristusu, ki ga je imela skoraj sprejeti.

Duhovnik je pokleknil in molil. Vsi so pokleknili in molili. Jaz bi bil šel rad k babici, da bi ji postregel, če ji kaj manjka. A nisem si prav upal.

Slavnosten in zvišen se mi je zdel že takrat tisti trenutek, ko je duhovnik govoril besede „Gospod, nisem vreden“... ter so se navzoči trkali na prsi. Nato je obhajal babico.

Še nekoliko časa se je pomudil pri njej, nato pa odšel.

Natanko sem videl, kako so še vedno trepetale babičine uvele ustnice. Molila je.

„Babica moja,“ sem zaklical trepetaje.

„Babica naša,“ sta zaklicala bratca moja in sestrici moji.

Ti klici so bolnico predramili iz pobožne utopljenosti. In pogledala nas je, vsakega posebe. Tega milega, mehkega in otožnega pogleda ne pozabim nikdar! Vsa njena duša se je zrcalila v njem! Ljubezen njena, dobrosrčnost in bridkost ločitve od nas je povedal ta njen zadnji pogled na nas!

„Pokličite ateja in mamico,“ je zaprosila nas s težkim in počasnim in skoraj votlim glasom.

Francek je poklical ateja in mamico.

„Tonček, Francek, Minka, Pepček, Slavka,“ bili so njeni zadnji vzkliki, ko je smrtni angel odpeljal njeno blago dušo v nebesa.

Mi vsi, ki nas je poklicala babica, smo skočili k nji ter ji poljubovali obraz.

Atej nas je takorekoč odtrgal od nje, mamica pa je prižgala svečo, pokleknila k postelji, in solze britke žalosti so se udrle kar curkoma po njenem obrazu.

„Umrla je moja mati,“ je rekel težko atej ter se naslonil na mizo.

„Umrla je,“ je zahtela mamica.

„Babica, babica naša,“ smo klicali po vrsti svojo babico.

Kot blisk se je raznesla žalostna novica po vasi . . .

Prišli so sosedje in sosedinje, napravili so mrtvaški oder v hiši, nanj pa položili mrtvo babico. Naokoli so pa postavili sveče, kojih luč je obsevala mili obraz naše babice. Zrl sem vanj skoraj nepremično. In nič več ni bilo tistih dveh svetlih fižolčkov na njenem obrazu!

„Spi moja babica, pa se spet prebudi“, sem si mislil, ko sem jo zrl. Ali čudno se mi je zdelo, da prlhajajo ljudje, poklekajo, krope babico z zeleno oljkovo vejico, potem pa tiho odhajajo.

V ponedeljek zjutraj pa so pripeljali rakev, črno rakev s svetlim križem povrhu.

„Kaj pa je to, mamica,“ sem vprašal začudeno.

„To je sobica za babico; v nji bo odslej prebivala,“ mi je odgovorila mamica. Nisem je razumel.

„Zakaj pa ne bi ostala v svoji sobici,“ sem premišljal.

Prišli so torej črni možje s črno rakvijo tisto jutro in so položili mrtvo babičino truplo v tisto ozko in tesno sobico. Hoteli so pribiti še pokrov s svetlim križem na rakev.

Tedaj pa sem skočil jaz k možem, da jim zabranim pokriti predrago mi truplo. To moje početje je osupnilo može in mene samega.

Resnim črnim možem so zdrknile po tri solze po licih, meni pa so zastale noge. Nekaj sem zaklical, ali ne vem se več spominjati, kaj.

In možje so pokrili mrtvo babico. Tedaj pa sem zahtel, in jokali so z menoj Francek, Minka, Pepček, Slavka, atej in mamica. Tudi sosedom in sosedinjam, malim in velikim, odrastlim in neodrastlim, vsem, prav vsem, ki so se zbrali pred hišo in v hiši, vsem so bile solzne oči.

Tisti črni možje so dvignili rakev, in žalostni izprehod se je jel pomikati proti pokopališču. Domači smo pa spremljali babico k zadnjemu počitku, in tudi hiše vseh vaščanov so se tedaj docela izpraznile.

Po sv. maši-zadušnici smo babico pokopali. Ko je jela padati prst na mrtvaško rakev in so votli odmevi prihajali iz groba, sem začutil prvo gorje v svoji mladi duši. Zdelo se mi je, kakor da me kdo zbada z iglo v srce. In zaplakala je moja duša, in zaihteli so vsi pogrebci. Ni bilo treba babici nagrobnega govora, s katerim bi kdo hvalil rajnico in poveličeval njene vrline.

Ne, ona je bila vsakomur v vasi osebno in duševno znana. Zato je pa plakala cela dolina za njo . . .

Nobenega dogodka se tako natanko ne spominjam iz svojih otroških let kakor ravnokar opisanega. In temu se tudi ni čuditi.

Saj je bila mila mi babica vedno ob moji strani. Negovala me je, učila moliti in ljubiti, kar je dobro in lepo. Vcepljala mi je s svojimi besedami in svojimi dejanji v moji najnežnejši, najpristopnejši in najdovznetnejši mladosti pravo in čisto pobožnost ter mi vlivala v srce ljubezen do Boga, do domačih in do domovine.

S svojimi lepimi in za mladež tako zanimivimi pravljicami pa mi je bistrila mladega duha ter mi kar sipala z njimi svežost in gibčnost misli v srce.

Vse to je torej bilo, da sem prvič v svojem življenju občutil nekaj groznega. Trpela je prvokrat moja duša takrat.

Svet in drag mi je bil še vsakokrat spomin na umrlo babico. Tudi danes, ko pišem te skromne vrstice o njej, mi je svet njen spomin. Želim ji iz dna duše: ‚Bog ji daj večni mir! Pa upam, da ga že davno uživa!

Do Jordana in Nila.

(Nadaljevanje.)

Mesto Tiberija leži ob zahodni obali čez pet ur dolgega, do dve uri pa širokega genezareškega jezera. To jezero se je imenovalo prej tudi galilejsko ali tiberijsko morje. Prebivalci so večinoma Judje; pet tisoč jih štejejo poleg šeststo Turkov in petsto kristjanov. Kaj neugodno mi je bilo pri srcu, ko sem stopal zvečer s par tovariši po ozkih tiberijskih ulicah, sluteč, da sem med samimi sovražniki kristjanov. Po večerji v gostoljubnem frančiškanskem gostišču smo se podali na ravno streho gostišča in prisluškovali šumljajočim valčkom. Naši pevci pa so jim zapeli slovenski pozdrav: Po jezeru . . . in dodali še to in drugo našo pesem.

Drugo jutro sem bil navsezgodaj v žagradu, da opravi presveto daritev na onem mestu, kjer je izročil Gospod Petru oblast, da naj pase njegove ovce in njegova jagnjeta. Samostanski brat, čisto črnega obraza, sivih las in kratke sive brade — doma je doli v Abesiniji, v Menelikovi državi — me prijazno vpraša v francoščini, če sem pripravljen maševati,